

УДК 342.95:336.226.212.1

ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА НЕРУХОМО МАЙНО ДЕРЖАВ – ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ / ОПЫТ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ПОЛОГОМ НА НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО ГОСУДАРСТВ - ЧЛЕНОВ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА И ВОЗМОЖНОСТЬ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ / EXPERIENCE OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES IN TERMS OF PROPERTY TAXATION AND OPPORTUNITIES OF ITS' USING IN UKRAINE

Друзь В.М., канд. юрид. наук
Україна

Учасник конференції

Розглянуто досвід оподаткування нерухомого майна в державах – членах Європейського Союзу. Проведено порівняльний аналіз механізмів оподаткування нерухомого майна в Україні та закордоном. Виявлено проблеми оподаткування нерухомого майна в Україні та окреслено перспективи їх вирішення. Представлені обґрунтовані авторські пропозиції щодо вдосконалення оподаткування нерухомості з метою поповнення дохідної частини місцевих бюджетів України.

Ключові слова: власність, нерухоме майно, оподаткування, податок на нерухоме майно, ставка податку.

Рассмотрен опыт налогообложения недвижимого имущества в государствах – членах Европейского Союза. Проведен сравнительный анализ механизмов налогообложения недвижимого имущества в Украине и за рубежом. Выявлены проблемы налогообложения недвижимого имущества в Украине и намечены перспективы их решения. Представлены обоснованные авторские предложения по совершенствованию налогообложения недвижимости с целью пополнения доходной части местных бюджетов Украины.

Ключевые слова: собственность, недвижимое имущество, налогообложения, налог на недвижимое имущество, ставка налога.

It was studied the experience of taxation of real estate in the European Union countries. The article is devoted to the problems of taxation of real estate in Ukraine. The comparative analysis of the taxation mechanisms of real estate in foreign country and Ukraine was done. The problems of the taxation of real estate in Ukraine and the prospects of solving them are outlined. Reasonable author's proposals on improving the taxation of real estate with the purpose of replenishing the revenue part of Ukraine's local budgets are presented.

Keywords: property, real estate, assessed tax, tax on real property, tax rate.

Постановка проблеми. Узагальнення досягнень держав – членів Європейського Союзу у сфері формування та раціонального використання грошових надходжень від місцевих податків і зборів має особливе значення, адже в Україні місцеві податки і збори, на сьогодні, практично не виконують фіскальної та регулюючої функцій. Крім того, потребує вдосконалення механізм розподілу повноважень між фіскальними органами та органами місцевого самоврядування, адже це один із найважливіших напрямів фіскальної децентралізації, що в свою чергу є передумовою подальшої євроінтеграції України.

Стан дослідження. Питання, пов'язані з вивченням системи оподаткування нерухомого майна є предметом дослідження таких науковців як П.Д. Біленчук, Н.А. Богуславська, В.В. Борисенко, І.В. Глазунова, В.В. Греченко, В.В. Письменний, В.І. Скоробагач, А.В. Стаценко, В.І. Теремецький та інших. Безумовно, результати вказаних наукових досліджень мають важливе значення для науки адміністративного й податкового права, однак питання застосування зарубіжного досвіду оподаткування майна залишаються актуальними у зв'язку зі зміною соціально-економічних та політичних умов діяльності органів місцевого самоврядування та постійним оновленням податкового законодавства держав – членів Європейського Союзу та України.

Мета статті – дослідити перспективи та шляхи використання в Україні досвіду держав – членів Європейського Союзу щодо оподаткування податком на нерухоме майно.

Виклад основного матеріалу. У розвинених державах – членах Європейського Союзу місцеві податки і збори, як правило, мають високу питому вагу в загальній сумі грошових надходжень до місцевих бюджетів. У світовій практиці вони є основою дохідної частини місцевих бюджетів більшості держав [1, с. 56]. За рахунок місцевих податків і зборів формується 37% муніципальних доходів у Великобританії, 51% – у Данії, 31% – в Іспанії, 46% – у Німеччині, 43% – у Норвегії, 61% – Швеції, 46% – у Швейцарії, 34% – у Фінляндії. Найбільшу кількість місцевих податків запроваджено у Бельгії – понад 100, в Італії – 70, у Франції – близько 50 [2, с. 57].

Найефективнішими місцевими податками в державах – членах Європейського Союзу слід вважати податки на майно. Серед них найпоширенішими є податки на нерухоме майно, дещо рідше застосовуються місцеві непрямі податки (податок на додану вартість, акцизи тощо).

Як слушно зазначає В. І. Теремецький, метою податку на нерухоме майно є забезпечення збалансованості місцевого бюджету, за рахунок додаткових надходжень, та стимулювання економічного розвитку окремої територіальної одиниці. Крім того, цей податок виконує економічну і соціальну функцію. Економічна функція податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, включає в себе фіскальну, регулюючу, розподільну, контролюючу функції для місцевих бюджетів, зокрема поповнення місцевого бюджету, моніторинг власників житла. Соціальна функція податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – це стимулювання відносин держави та суб'єктів – власників житла. Якщо власник житла сплачує з нього податок, то він має розраховувати на відтворення житлового фонду, зокрема формування фонду соціального житла на рівні міста, яке буде виступати додатковою гарантією забезпечення конституційного права на житло [3, с. 45].

Податки на майно забезпечують бюджети значною кількістю доходів. Якщо порівнювати податки на майно з іншими місцевими податками і зборами, то можна виділити такі переваги: забезпечення регулярних надходжень до бюджетів за будь-яких умов; справедливий розподіл податкового тягаря; простота адміністрування; здатність конкурувати з загальнодержавними податками у частині бази оподаткування та обсягу надходжень до місцевих бюджетів [10, с. 92].

Звертаючись до міжнародного досвіду, потрібно зазначити, що майнові податки, зокрема, на нерухоме майно можуть бути однією з вагомих статей дохідної частини бюджету. Наприклад, питома вага податку на нерухоме майно у власних надходженнях місцевих бюджетів становить більше 10% – в Данії, Греції, Люксембурзі, Фінляндії, та близько 50% – в Бельгії, Іспанії, Латвії, Литві, Словаччині, Словенії, Польщі [7]. У Великобританії, Естонії та Ірландії податок на нерухоме майно становить майже 100% [1, с. 60].

Слід звернути увагу, що у Великобританії стягується єдиний податок на майно, що використовується для ведення під-

приємницької діяльності. Платниками податку є юридичні та фізичні особи, власники або орендарі нерухомості для цілей що не пов'язані з проживанням. Органи місцевого самоврядування мають право стягувати податок на майно, що є основним місцевим податком, та включає плату за земельну ділянку [4, с. 316; 5].

Досвід держав – членів Європейського Союзу свідчить, що оподаткування податком на нерухоме майно в кожній з держав має свої особливості.

У Франції є два майнових податки: податок на майно (забудовані і незабудовані ділянки) та податок на житлову нерухомість, що є різними видами податків і можуть застосовуватися одночасно. Податок на житлову нерухомість – місцевий і сплачується щорічно будь-якою особою, котра проживає в жиллому приміщенні.

Нерухоме майно в Данії, що використовується як офіси, готелі, заводи тощо, може обкладатися трьома видами податку на нерухоме майно: муніципальним, окружним і місцевим. Ставка оподаткування становить від 0,6% до 2,4%.

У Швеції податок на майно сплачують власники всіх видів нерухомості, яка може бути використана для проживання, в комерційних і виробничих цілях. Податкова ставка становить 1,3% для орендованих квартир; 1,0% для приміщень, що використовуються з комерційною метою, і 0,5% для промислової власності. Нові житлові приміщення не оподатковуються перші 5 років, а наступні 5 років діє пільгова ставка [5].

У Польщі податок на нерухоме майно є суттєвим джерелом наповнення бюджетів гмін. Зокрема, надходження від нього становлять понад 15% загальних доходів бюджетів гмін чи 45% доходів із власних джерел (без надходжень від субвенцій і розподілу податків). Податок на майно стягується із забудованої нерухомості та незабудованих земельних ділянок (за винятком тих, які використовуються для лісового або сільського господарства, з них стягується окремий сільськогосподарський або лісгосподарський податок). Кожна місцева рада встановлює ставки цього податку, а національним законодавством закріплені лише його максимальні межі. Досвід Польщі демонструє, що застосування податку на майно впливає на рівень валового внутрішнього продукту держави, зокрема щорічно підвищує його приблизно на 1%, та на рівень загальних доходів громади, підвищуючи його на 15% [1, с. 59].

У Болгарії податки на власність забезпечують близько 0,6% формування ВВП (при цьому половина надходжень формується безпосередньо за рахунок податку на нерухоме майно). Податок на нерухоме майно справляється з юридичних та фізичних осіб, ставка для яких однакова. Податок сплачується рівними частинами щоквартально [6; 7, с. 206].

Зауважимо, що в світі існують різні методи визначення податкової бази податку на нерухоме майно. Так, В.Г. Однокоз виділяє три: простий (при обчисленні податку враховується площа об'єкта оподаткування); заснований на ринковій чи орендній вартості об'єктів оподаткування.

Простий метод полягає в тому, що податкова база обчислюється враховуючи площу об'єкта оподаткування (використовується в державах Центральної Африки). Підвидом цього методу слід вважати простий градуйований – податкова база обчислюється враховуючи площу об'єкта оподаткування та коригується відповідно до місця його розташування і/або використання (застосовуються в країнах Східної Європи і Африки) [8]. Ставка податку визначається у розрахунку на один кв. метр бази оподаткування в таких державах як Словаччина, Чехія, Польща. Наприклад, у Словаччині ставка становить 0,033 євро за кв. метр, в Чехії – від 0,08 до 0,4 євро за кв. метр [9].

Цей метод обчислення використовується й в Україні. Базою оподаткування податком є загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі її часток. Ставки встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад у розмірі, що не перевищує 1,5 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня (48 грн.) за 1 кв. метр бази оподаткування.

Власники житлової нерухомості, загальна площа якої перевищує 300 кв. метрів (для квартири) та/або 500 кв. метрів (для будинку), за кожен із вказаних об'єктів житлової нерухомості (його частку) додатково сплачують 25 000 гривень на рік [10].

Перевагою методу є простота адміністрування, адже значення має факт володіння будинком, квартирою, землею, а вартість майна не враховується. Недоліком є несправедливість оподаткування.

Слід звернути увагу на метод, заснований на ринковій вартості об'єктів оподаткування, якими, зокрема, є землі; землі і будівлі спільно; землі і будівлі окремо; будівлі; майно в рамках вартісних груп (тобто визначається не фактична ринкова вартість майна, а вартісна група, в яку потрапляє таке майно, що істотно спрощує податкове адміністрування при збереженні справедливості оподаткування) [8]. Використовуються переважно розвиненими державами. Так, у Великобританії щомісячно стягується єдиний податок на майно з огляду на ринкову вартість нерухомості, яка знаходиться у власності або в користуванні платника податку. Розмір податку залежить від категорії нерухомості і прямо пропорційний її вартості [4, с. 316]. У Болгарії базою оподаткування є вартість нерухомого майна, яка визначається співробітниками муніципалітету залежно від типу власності, місця її розташування, структури і амортизації відповідно до положень законодавства.

Щодо ставок податку на майно, то варто звернути увагу, що в Естонії, Нідерландах та Словенії мінімальна ставка складає 0,1% від вартості нерухомості. Крім того, за ставкою менше 1% (нижній поріг) податки платять власники в Австрії, Іспанії, Італії, Латвії, Люксембурзі, Португалії, Румунії, Фінляндії та Швеції. За фіксованою ставкою 1% від оціночної вартості сплачують власники житла в Литві. У Бельгії ставка трохи більше 1,25–2,5%. Найвищі ставки в Німеччині та Данії. У цих державах мінімальна ставка податку становить 2,6% від оціночної вартості і досягає 10 і 6,4% відповідно. Наприклад, у Берліні мешканець (власник або орендар) квартири з однією спальнею платить від 200 до 500 євро на рік.

Перевагами цього методу є справедливість оподаткування, що забезпечується використанням фактичної ринкової вартості об'єктів, недоліками ж системи є значні витрати на адміністрування.

Щодо методу обчислення податку на нерухоме майно, заснованого на вартості оренди майна, то, наприклад, у Франції податок обчислюється шляхом множення вартості умовної орендної плати житла, що визначається місцевим земельним реєстром, на коефіцієнт, що встановлюється муніципалітетом з урахуванням пільг, та застосовуються залежно від сімейного чи матеріального становища платника податків [5].

Досвід держав – членів Європейського Союзу свідчить про існування й інших методів обчислення податку на майно.

Так, у Німеччині базою оподаткування податком на нерухоме майно є податкова вартість майна за загальною федеральною ставкою, що множить на місцевий коефіцієнт, який може становити від 2,8 до 6.

В Іспанії податок на майно стягується щорічно органами місцевого самоврядування з урахуванням його кадастрової вартості (зазвичай менша ринкової), яка переоцінюється кожні 8 років кадастровим управлінням (при цьому враховується ринкова вартість землі та споруд). У середньому податкові ставки становлять 0,4% для майна, що знаходиться в місті, і 0,3% – у сільській місцевості [5].

Отже, в державах – членах Європейського Союзу, широко застосовують метод обчислення податку на нерухоме майно, заснований на ринковій вартості об'єкта оподаткування. Однак поруч із вказаним, застосовують й метод обчислення цього

податку, заснований на орендній, кадастровій, податковій вартості майна. Вбачається, що критерієм, який об'єднує зазначені методи є вартість майна, тому доцільно розглядати їх в рамках одного методу, що поділяється на підвиди.

Ефективність податку на нерухоме майно безпосередньо залежить не тільки від якісної системи оцінки вартості об'єктів оподаткування, а й від періодичності переоцінки цієї вартості. Так, у Сінгапурі оцінка ринкової вартості майна проводиться щорічно. В державах Західної Європи терміни переоцінки майна складають від трьох до десяти років [8]. Тому в цих державах, незважаючи на існування систем оподаткування на основі ринкової вартості майна, оціночна вартість не відображає ринкову вартість або реальну річну орендну плату. Крім того, у багатьох державах немає положень про регулярні переоцінки податкової бази або такі переоцінки відкладаються. Як результат, наприклад, в Австрії оцінна вартість нерухомості для цілей оподаткування становить лише від 10 до 20% її ринкової вартості [8].

Головною причиною цього є значні витрати на проведення регулярної переоцінки майна, включаючи комп'ютерне забезпечення, підготовку та утримання штатних співробітників, оцінювачів. Також відсутність регулярної переоцінки негативно впливає на ефективність податків на нерухоме майно, що обчислюються з урахуванням ринкової вартості об'єктів оподаткування. Враховуючи зазначене, метод обчислення податку на нерухоме майно на основі його ринкової вартості в Україні слід застосовувати поступово. Перш за все доцільно внести зміни в вітчизняне законодавство та створити відповідні незалежні органи оцінки, які діятимуть спільно з органами місцевого самоврядування.

Важливий аспект функціонування податків на нерухоме майно – наявність пільг для платників податків з низькими доходами. Цей підхід широко використовується в Австралії та Великобританії. Як свідчить міжнародний досвід, рівень доходів є найбільш справедливим критерієм для надання податкових пільг.

Однак у деяких державах широко використовується система надання податкових пільг стосовно об'єктів нерухомого майна (типів нерухомості), а не категорій платників податків. Зазвичай не оподатковуються об'єкти державного управління, освіти, культури, спорту, а також об'єкти, призначені для задоволення суспільних потреб, чи ті, що використовуються в релігійній діяльності. Зокрема, згідно з німецьким податковим законодавством визначені види майна (наприклад, майно фізичних осіб – підприємців, що мають свій офіс, або сільськогосподарське майно) належать до категорії пільгового майна і звільнюються від оподаткування, так як вважаються виробничим майном [8]. У Болгарії від оподаткування звільнюються будівлі категорій суспільного призначення (освітні, культурні заклади, будівлі, що перебувають у власності органів влади тощо), а також застосовується податкова знижка 50% на будівлі, які є основним місцем проживання платника податку [6; 7, с. 206].

Крім того, з метою стимулювання певних видів економічної діяльності, в деяких державах платники податку звільнюються від сплати податку на нерухомість на певний строк [8]. Так, у Швеції нові житлові приміщення не оподатковуються перші 5 років, а на наступні 5 років діє пільгова ставка [5].

Зауважимо, що в Україні застосовано декілька з розглянутих підходів до встановлення пільг. Зокрема, з 1 січня 2017 року не є об'єктом оподаткування: об'єкти нежитлової нерухомості державних та комунальних дитячих санаторно-курортних закладів та закладів оздоровлення та відпочинку дітей, об'єкти нежитлової нерухомості баз олімпійської та параолімпійської підготовки, об'єкти житлової нерухомості, які належать багатодітним або прийомним сім'ям, у яких виховується п'ять та більше дітей та інші. Натомість пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, для фізичних осіб визначаються виходячи з їх майнового стану та рівня доходів та встановлюються залежно від майна, яке є об'єктом оподаткування [10].

Велика кількість пільг, що застосовуються в Україні та неповнота обліку всіх об'єктів нерухомості, не сприяють отриманню фінансового результату від сплати податку на нерухоме майно, порівняно з іншими державами.

Висновки. Місцеві податки і збори є основою доходної частини місцевих бюджетів в державах – членах Європейського Союзу. Найпоширенішими місцевими податками є податки на майно (Бельгія, Іспанія, Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Словенія), тому при гармонізації податкового законодавства України із законодавством Європейського Союзу, доцільним є запозичення окремих елементів оподаткування цим податком. Зокрема, реформування податку на майно в Україні має передбачати поступовий перехід на визначення бази оподаткування залежно від ринкової вартості об'єкта оподаткування (це дозволить зменшити навантаження на заробітну плату і перерозподілити його між різними категоріями платників податку) та виключення з переліку об'єктів оподаткування допоміжних (нежитлових) приміщень (сарай, хлів, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, погребі, нависи тощо).

Враховуючи викладене, можна виділити основні принципи, що характеризують системи оподаткування нерухомості держав – членів Європейського Союзу:

- 1) податок на нерухоме майно є, переважно, місцевим податком і надходить до місцевих бюджетів;
- 2) зазвичай сплачується власниками нерухомості, однак платниками майнового податку можуть бути також орендар;
- 3) об'єктом оподаткування, як правило, є земля, будівлі та споруди, оскільки на відміну від рухомого майна вони можуть бути відносно легко ідентифіковані;
- 4) при визначенні бази оподаткування, як правило, використовується ринкова вартість оподатковуваних об'єктів, що стимулює найбільш раціональне їх використання;
- 5) ставки податку залежать від конкретної законодавчої та економічної практики в тій або іншій державі та поділяються на фіксовані і змінні;
- 6) пільги щодо оподаткування надаються певним категоріями платників податків, або щодо визначених видів нерухомого майна, яке повністю або частково звільняється від оподаткування.

Безумовно, система оподаткування нерухомості в державах – членах Європейського Союзу виконує стимулюючу, фіскальну і соціальну функції. Позитивний досвід окремих держав щодо справляння податку на нерухоме майно підтверджує існування необхідності проведення в Україні соціально-орієнтованої податкової реформи. Але для застосування їх досвіду в Україні, необхідно враховувати організаційні, соціальні та фінансові особливості.

Перспективною у подальшому є наукова розробка питань, пов'язаних із можливістю запозичення зарубіжного досвіду оподаткування іншими місцевими податками та зборами (екологічним, туристичним, на доходи фізичних осіб тощо).

Література:

1. Bondaruk T.H. Foreign experience of local taxation and the possibility of its implementation in Ukraine. Collection of scientific works of the National State Tax Service University of Ukraine, 2011, No. 1, pp. 56-66 [in Ukrainian].
2. Viktorchuk M.V. Some issues of administration of local tax and fees in Ukraine. Public administration in the field of internal affairs: materials of the round table. May 14. - Kyiv, 2014, pp. 74-79 [in Ukrainian].
3. Avramova O.Ye. & Teremetskiy V.I. General characteristics of the administrative and legal support in the field of taxation residential real estate. Our law, 2012, Vol. 1, No. 1, pp. 43-49 [in Ukrainian].

4. Zeleniuk K. Decentralization: analysis of European experience (information graphic). October 15, 2015., Access mode: <http://ukr.segodnya.ua/life/stories/decentralizaciya-analiz-evropeyskogo-opyta-infografika-658161.html> [in Ukrainian].
5. Local taxes and fees. Analytical materials for the draft law "To amendments in the Tax Code of Ukraine and some other legislative acts"., Access mode: <http://dialogueauc.org.ua/node/5520> [in Ukrainian].
6. World tax experience on the example of Bulgaria., Access mode: <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkchiv/mijn-arodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/bulgaria> [in Ukrainian].
7. Samusevych Ya. V. Reforming of tax system of Ukraine in terms of tax competition. Cand. Diss. - Sumy, 2015. - 323 p. [in Ukrainian].
8. Odnokoz V.H. Foreign experience of the taxation of property. Humanitarian scientific research, 2015, No. 3., Access mode: <http://human.snauka.ru/2015/03/8587> [in Ukrainian].
9. How much does homeowners pay in Europe., December 10, 2013., Access mode: <http://uanews.zp.ua/society/2013/12/10/20172.html> [in Ukrainian].
10. Tax Code of Ukraine of December 2, 2010, No. 2755-VI., Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ

Кимлик Н.В., канд. юрид. наук, доцент кафедри теорії права та держави
Університет державної фіскальної служби України, Україна

Учасник конференції

У статті досліджено сучасний стан розслідування корупційних злочинів в Україні. Проаналізовано актуальні проблеми, що виникають в процесі діяльності антикорупційних правоохоронних органів.

Ключові слова: корупція, корупційний злочин, корупційна злочинність, слідчі дії, розслідування, прокурор, детектив, антикорупційна діяльність, правоохоронні органи.

The article investigates the current state of the investigation of corruption crimes in Ukraine. The actual problems arising in the activity process of anti-corruption law enforcement bodies are analyzed.

Keywords: corruption, corruption crime, investigative actions, investigation, prosecutor, detective, anti-corruption activity, law enforcement agencies.

В статье исследовано современное состояние расследования коррупционных преступлений в Украине. Проанализированы актуальные проблемы, возникающие в процессе деятельности антикоррупционных правоохранительных органов.

Ключевые слова: коррупция, коррупционное преступление, коррупционная преступность, следственные действия, расследование, прокурор, детектив, антикоррупционная деятельность, правоохранительные органы.

Сучасна Україна сьогодні сприймається як країна, яка значним чином вражена корупцією, при цьому зазначена проблема поширена практично у всіх сферах нашої держави. Поточний рівень розвитку корупції в Україні становить реальну загрозу засадам демократії і верховенства права. Підтвердженням цього є інформація, яку підготував Укрінформ та висвітлив інфографіку про найбільші корупційні проблеми України. Зокрема, за їхніми даними у топ-10 найбільшій корупційних проблем України увійшли: корупція у навчальних закладах (викладачі продовжують вимагати хабарі у студентів, в садочках і школах - побори на ремонті та інші «необхідні заходи»); корупція під час оформлення документів на землю (під час приватизації та виділення земельних ділянок); благодійні внески в лікарнях, стягування плати за безкоштовні послуги; корупція при призові у військоматах (відсутність єдиного електронного реєстру призовників дозволяє продавати «справи»); зайві платежі при оформленні закордонних паспортів; корупція в житлово-комунальній сфері (зокрема, при підключенні автономного опалення); корупція в судах; корупція в правоохоронних органах (зокрема, нарікання на непрозорість переатестації правоохоронців та прокурорів); корупція при перетині кордону в зоні АТО (хабарі за вантажі та позачерговий проїзд); корупція в податковій та на митниці [1].

З вище зазначеного переліку зрозуміло, що в Україні не існує жодної сфери суспільного життя без корупції. Хоча даний список на нашу думку, є досить дискусійним, оскільки злочини корупційної спрямованості за останні роки все частіше за даними ЗМІ вчиняються посадовими та службовими особами державних та правоохоронних органів, судьями, а ніж вчителями та вихователями. Тому із впевненістю можна стверджувати що дана тема є досить актуальна на даний момент.

Виходячи із того, що питання поширення корупційної злочинності в Україні є досить актуальним загалом, то воно було предметом дослідження багатьох учених, серед яких варто виділити: С.М. Алфьорова, А.М. Бойка, В.М. Гарашука, В.Д. Гвоздецького, В.В. Голіну, О.М. Литвинова, Д.С. Машлякевича, М.І. Мельника, В.Я. Настюка, С.В. Невмержицького, М.І. Хавронюка, О.Ю. Шостко та ін.

Мета статті полягає у вивченні сучасного стану розслідування корупційних злочинів в Україні та виділенні найбільш ефективних пропозицій відносно ж їх виявленню та розслідуванню.

Корупція як самостійний вид злочину в чинному кримінальному законодавстві України поки ще відсутня. Цим поняттям у даний час охоплюються такі злочини у сфері службової діяльності, як: хабарництво, зловживання владою або службовим становищем, перевищення влади або службових повноважень, службове підроблення та інші злочини, передбачені КК України. У ході розслідування таких злочинів слідчі мають певні підстави робити висновки, що ця категорія злочинів характеризується великою складністю виявлення їх ознак і процесу доказування, і тому є проблемною. Специфіка корупційних злочинів, які визначаємо як умисне суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки корупції, за яке передбачена кримінальна відповідальність, вчинене суб'єктом, визначеним ст. 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» [2], з використанням наданих повноважень з метою одержання неправомірної вигоди або надання неправомірної вигоди з метою схилити суб'єкта влади до протиправного її використання, позначається і на організаційно-методичних засадах розслідування таких злочинів [9, с. 143].

На сьогодні в Україні існує загальна потреба у зміцненні демократичних основ законодавства та окремих інститутів. Важливо, що такий підхід підтримується в Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» та важливим є збереження такої перспективи при впровадженні цієї стратегії. Отож важливим показником ефективності анти-